

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
У ж 36/07
28.01.2007. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Милене Саватић, председника већа, Наде Кљајевић, Катарине Манојловић Андрић, Зоје Поповић и Јелене Ивановић, чланова већа, са саветником Миланом Комленовићем, као записничарем, решавајући у изборном спору по жалби Српске радикалне стране из Земуна, Трг победе бр. 3, изјављеној против решења Републичке изборне комисије 02 бр. 013-2165/07 од 25.1.2007. године, у предмету заштите изборног права, у нејавној седници већа одржаној дана 28.1.2007. године у 11,30 часова, донео је следећу

П Р Е С У Д У

Жалба СЕ ОДБИЈА.

О б р а з л о ж е њ е

Подносилац изборне листе "Српска радикална страна - др Војислав Шешељ" је преко овлашћеног лица Драгана Тодоровића Врховном суду Србије поднео жалбу на решење Републичке изборне комисије 02 бр. 013-2165/07 од 25.1.2007. године и због недоношења решења о понављању избора за народне посланике Народне скупштине Републике Србије поништених решењима Републичке изборне комисије и то: решењем 02 бр. 013-1961/07 од 22.1.2007. године, решењем 02 бр. 013-1966/07 од 22.1.2007. године, решењем 02 бр. 013-1918/07 од 23.1.2007. године, решењем 02 бр. 013-1967/07 од 23.1.2007. године, решењем 02 бр. 013-1971/07 од 23.1.2007. године и решењем 02 бр. 013-2034/07 од 23.1.2007. године.

Жалба је поднета преко Републичке изборне комисије 26.1.2007. године у 19,40 часова, а примљена у Врховном суду Србије са списима предмета 27.1.2007. године у 15,35 часова и заведена под бројем Уж. 36/07.

Како на основу члана 97. став 4. Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС" бр. 35/00, 69/02, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 и 101/05), Врховни суд Србије одлучује по жалби сходном применом одредаба закона којим се уређује поступак у управним споровима, а како се у складу са одредбама Закона о управним споровима жалбом може побијати само једна одлука, суд је раздвојио поступак по жалби поднетој због недоношења решења о понављању избора, која је заведена под бројем Уж. 37/07.

Решењем које се побија жалбом у предмету Уж. 36/07 усвојен је приговор подносиоца изборне листе "Демократска странка Србије - Нова Србија - др Војислав Коштуница" и поништено решење Републичке изборне комисије о поништавању избора на одређеним бирачким местима за избор народних посланика у Народну скупштину Републике Србије 02 бр. 013-2139/07 од 24.1.2007. године.

У жалби изјављеној против тог решења се наводи да је њиме поништено решење Републичке изборне комисије о поништавању избора на одређеним бирачким местима, са образложењем да првостепено решење не само да не садржи правни основ за доношење, већ правни основ за његово доношење не постоји, обзиром да Закон о избору народних посланика не предвиђа могућност да Републичка изборна комисија као орган за спровођење избора, без приговора лица из чл. 94. и 95. Закона о избору народних посланика, самостално и по службеној дужности донесе решење о поништавању избора на неком бирачком месту. Подносилац жалбе сматра да се не може прихватити ова аргументација изнета у

побијаном решењу из следећих разлога: изборно право установљено чланом 52. став 1. Устава Републике Србије је субјективно јавно право које се само Уставом може укинути или модификовати, а никако самовољом Републичке изборне комисије као колегијалног органа управе; у поступку спровођења избора долази до реализације јавног интереса обзиром на то да се у том поступку реализују субјективна јавна права лица из члана 10. Закона о избору народних посланика, а не њихова приватна права; наведени Закон је установио начело официјелности које подразумева дужност Републичке изборне комисије да због неправилности у спровођењу избора у случајевима из члана 30. став 2, члана 55. ст. 1. до 4, члана 69. ст. 1. до 3, члана 71. став 1. и члана 74. став 8. Закона, нечекајући приговор странке, самостално покрене поступак за поништење избора у смислу члана 89. Закона; напред речено потврђују одредбе чл. 113. и 114. Закона о општем управном поступку, који се у поступку спровођења избора сходно примењује, а које установљавају официјелну максиму као примарну у управном поступку. Жалбом се предлаже да суд поништи побијано решење и одреди да Републичка изборна комисија донесе решење о понављању гласања за избор народних посланика у Народну скупштину Републике Србије на бирачким местима на којима су поништени избори одржани 21.1.2007. године и то: у општини Књажевац бирачко место број 6, у општини Рума бирачко место број 22, у општини Палилула бирачко место број 27, у општини Болевац бирачко место број 15, у општини Гаџин Хан бирачко место број 32, у општини Чајетина бирачко место број 4, у општини Барајево бирачко место број 24 и у општини Прешево бирачко место број 32.

Одлучујући о поднетој жалби у смислу одредаба члана 97. Закона о избору народних посланика, након оцене навода жалбе и списка предмета ове правне ствари, Врховни суд Србије је нашао да је жалба неоснована.

Из списка произилази да је Републичка изборна комисија својим решењем 02 бр. 013-2139/07 од 24.1.2007. године, на основу члана 34. став 1. члана 55. ст. 1. и 2, члана 74. и члана 77. Закона о избору народних посланика, поништила изборе за народне посланике у Народну скупштину Републике Србије који су одржани 21.1.2007. године, на следећим бирачким местима: у општини Барајево бирачко место бр. 24, у општини Палилула бирачко место бр. 27, у општини Рума бирачко место бр. 22, у општини Болевац бирачко место бр. 15, у општини Чајетина бирачко место бр. 4, у општини Гаџин Хан бирачко место бр. 32, у општини Прешево бирачко место бр. 32 и у општини Бујановац бирачко место бр. 20.

Решењем које се жалбом побија усвојен је приговор подносиоца изборне листе "Демократска странка Србије-Нова Србија- др Војислав Коштуница" и поништено наведено првостепено решење.

По налажењу Врховног суда Србије, у образложењу оспореног решења се правилно закључује да Република изборна комисија ни у изреци, а ни у образложењу оспореног решења, није навела правни основ из кога је извела своје овлашћење да по службеној дужности поништи гласање на бирачким местима наведеним у њеном првостепеном решењу. Одредбе члана 34. став 1, члана 55. ст. 1. и 2, члана 74. и члана 77. Закона о избору народних посланика, наведене у уводу првостепеног решења, по оцени суда, такође, не дају овлашћење Републичкој изборној комисији да по службеној дужности поништи изборе на појединим изборним местима.

Поступак заштите изборног права прописан је одредбама члана 93. до 97. Закона о избору народних посланика и он се покрене поводом приговора бирача, кандидата за посланика и подносиоца изборне листе (чл. 94. и 95. став 1.). По мишљењу суда, Републичка изборна комисија је у побијаном решењу правилно закључила да ни једна одредба Закона о избору народних посланика, укључујући ту и одредбе о заштити изборног права, не предвиђа могућност да орган за спровођење избора-Републичка изборна комисија-без приговора бирача, кандидата за посланика или подносиоца изборне листе, по службеној дужности донесе решење о поништавању избора на неком бирачком месту. Републичка изборна комисија, као и други органи за спровођење избора су, на основу члана 93. Закона о избору народних посланика зато дужни да у току изборног поступка обавештавају бираче о њиховим изборним правима и начину заштите тих права.

Начело официјелности установљено Законом о општем управном поступку, на које указује жалилац, представља правило по коме управни поступак увек започиње радњом органа, за разлику од поступка заштите изборног права који започиње радњом овлашћеног подносиоца приговора. Начело официјелности долази до потпуног изражаја при покретању управног поступка по службеној дужности који има за сврху било стварање (утврђење) неке обавезе за странку, било укидање или умањење неког права које странка има, а ради заштите јавног интереса. Поништавање избора представља радњу која нема за циљ укидање или умањење неког права, већ суштинско остваривање и реализацију изборног права, чија заштита припада његовом титулару. Уколико је изборно право повређено, његова заштита може се тражити приговором у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац

приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст (члан 95. став 3. Закона). У погледу поступка покренутог по службеној дужности, по правилу, се не прописују рокови за његово покретање, па би поништавање избора од стране Републичке изборне комисије по службеној дужности и из тог разлога било непримерено изборном поступку у коме су све радње везане за рокове стриктно прописане Законом о избору народних посланика.

Врховни суд Србије налази да се, због свега изложеног, подносилац жалбе неосновано позива на примену начела официјелности у изборном поступку утврђеног одредбама чл. 113. до 115. Закона о општем управном поступку, које се у конкретном случају не може применити. Ово и стога што у складу са одредбом члана 22. Пословника Републичке изборне комисије ("Службени гласник РС" бр. 27/04), Републичка изборна комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку само у поступку по приговорима, а не у целом поступку спровођења избора, како се то у жалби наводи.

Имајући у виду све наведено, према правном ставу Врховног суда Србије, Републичка изборна комисија није овлашћена да без приговора, по службеној дужности поништава изборе на поједином бирачком месту.

Суд је ценио све наводе жалбе, али је код изложеног правног става нашао да су ти наводи без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари, те да се жалбом неосновано захтева да се побијано решење поништи и наложи Републичкој изборној комисији доношење решења о понављању гласања на бирачким местима наведеним у петитуму жалбе, а посебно на бирачком месту број 6 у општини Књажевац на коме избори и нису били поништени првостепеним решењем од 24.1.2007. године.

Са свега изложеног, Врховни суд Србије је на основу члана 97. став 4. Закона о избору народних посланика, сходном применом члана 50. став 4. Закона о управним споровима ("Службени лист СРЈ" бр. 46/96), у вези члана 49. став 1. истог Закона, одлучио као у диспозитиву ове пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ СУДУ СРБИЈЕ У БЕОГРАДУ

Дана 28.1.2007. године, Уж. 36/07

Записничар, Председник већа-судија,

Милан Комленовић, с.р. Милена Саватић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

МН